

Norges Fiskarlag

og Fiskarlagets Servicekontor as

Vår saksbehandler: Torleif Paasche, tlf. 73 54 58 60

Vår dato
01022005

Vår referanse
200400335/3-70

Deres dato

Deres referanse

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

BLÅ-GRØNN HØRINGSUTTALELSE

1. BAKGRUNN

Norges Fiskarlag har mottatt til høring innstillingen fra styringsgruppen som ”Samlet innsats – ny struktur”, datert 1. desember 2004 fra styringsgruppen som ble oppnevnt av Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

Styringsgruppens mandat var å foreta en gjennomgang av de respektive sektorenes forskningsinstitutter med sikte på strukturelle tiltak for økt synergi.

Styringsgruppens mandat har lagt til grunn at:

- blå-grønn forskning skal være i stand til å hevde seg som ledende på en internasjonal konferansearena.
- den innovasjonsrettede kunnskapsutviklingen skal styrkes i et nært samspill mellom forskning og næringsliv, og slik legge grunnlag for vinnende næringsklynger.
- forskningsstrukturen skal legge til rette for verdikjedebasert forskning.
- forskningsinstituttene skal fungere som universitetenes randseinstitutter, og det skal ikke bygges parallelle kompetansemiljø.

De forskningsmiljøene som inngår i vurderingene er:

Institutt for akvakulturforskning AS (Akvaforsk), Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (Fiskeriforskning), Havforskningsinstituttet, Matforsk AS, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES), Norconserv AS, Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk), SINTEF Fiskeri og havbruk AS og Veterinærinstituttet.

Fire av disse er knyttet opp mot FKD, fire mot LMD og ett er frittstående.

Adresse Pirsenteret 7462 Trondheim	E-postadresse fiskarlaget@fiskarlaget.no	Telefon 73 54 58 50	Telefaks 73 54 58 90	Organisasjonsnr: Norges Fiskarlag 938 500 290 Fiskarlagets Servicekontor as 984 152 094
---	--	-------------------------------	--------------------------------	--

2. TILRÅDINGENE

Det foreslås reorganisering i en ny struktur, hvor det skilles mellom infrastruktur, forvaltningsrettede og næringsrettede oppgaver.

I tillegg foreslås det å:

- ”1. etablere en fellesarena – Den blå-grønne matalliansen – for de blå-grønne forskningsaktørene,*
- 2. opprette et eget infrastrukturselskap som overtar de berørte instituttene havbrukstasjoner, men også de som er drevet av universitetene og andre,*
- 3. skille ut næringsrettet virksomhet fra de instituttene som er forvaltningsorganer, og*
- 4. samle den næringsrettede virksomheten i et holdingselskap.”*

Forskningsrådet skal lede fellesorganet (1) og ha sekretariatet, samt gis i oppgave å utforme mandatet.

Den næringsrettede virksomheten foreslås skilt fra den forvaltningsrettede virksomheten (3).

Det opprettes et holdingselskap AS NOFIMA som skal overta eierinteressene i Akvaforsk, Fiskeriforskning, Matforsk, Norconserve, SINTEF Fiskeri og havbruk og utskilt del av Havforskningsinstituttet og samordne disse i et næringsrettet forskningskonsern, lokalisert til Tromsø, Bergen, Ås, Stavanger og Trondheim. De seks berørte forskningsinstituttene, samordnes i tre datterselskaper innenfor temaområdene Biologi, Teknologi og Foredling (4).

Proessen todeles: En etableringsfase med de to departementene som forpliktete eiere. En driftsfase der selskapet er operativt med sine datterselskaper, og der departementene skal vurdere å overføre sine eierpost til – ”andre næringslivsorienterte interesser”. Et flertall av styret må ha næringslivsbakgrunn, og ”-konsernledelsen bør bestå av en nøytral og strategisk orientert leder samt lederne for de operative enhetene som inngår i holdingselskapet”.

3. NORGES FISKARLAGS VURDERINGER

1. Proessen

Norges Fiskarlag har vært kritisk til den arbeidsformen som vi har sett demonstrert i forbindelse med oppnevningen av styringsgruppen og den form for høringer som har foregått underveis.

Det kan synes som målet for prosessen er så klart definert på forhånd, at prosessen blir styrt på en måte som gir minst mulig sjanse for avvikende konklusjoner.

2. Synergi

Synergi er utvilsomt et positivt ladet begrep og svært få kan ha motforestillinger mot samordning av ressurser for å oppnå synergieffekter.

Veiene til målet kan imidlertid likevel diskuteres. Hvis man strammer det organisatoriske grepet for sterkt, slik at svært få mennesker blir sittende med avgjørelsesmyndighet om hva som er næringsrettet og innovativ forskning, kan man fort overse muligheter for nytenking og nyskaping som kanskje kunne vokst til noe stort hvis det var flere kanaler å prøve seg gjennom.

3. Prioriteringer

Prioriteringer kan være vanskelig. Det avhenger lett av hvor den som skal prioritere har blikket festet. Som matvareprodusert er Norge en internasjonal stormakt hvis vi tar utgangspunkt i marint råstoff, og har i tillegg et meget stort vekst- og utviklingspotensiale. Samtidig har det vært lagt til grunn at ca. 3% av landets landarealer er dyrket/dyrkbar jord. Og en betydelig del av dette på relativt marginale vilkår. Realitetene er en matvaresektor som er alt overveiende eksportorientert, mens den andre er tilsvarende sjølforsyningsorientert. En gjennomgang av innstillingen gir ikke inntrykk av at dette har fått noen framtreddende plass i de vurderingene som er lagt til grunn for tilrådingene.

4. Hvem skal eie kunnskapen

Tilrådingen angir en omstrukturering av forskningsenhetene og reorganisering og eierskap, gjennomført i to faser. Både AS-formen, at flertallet i styret skal ha næringslivstilknytning, og at de to departementene ”- *bør vurdere å overdra sine eierposter til andre næringslivsbaserte interessenter*” i fase to, kan gi grunnlag for å spørre om hva som skal kvalifisere for å få tilgang til å styre retningen på kunnskapsproduksjonen på dette viktige feltet for Norge i framtida.

Den utviklingen vi har sett mot konsentrasjon av eierskap i nasjonal og internasjonal matvareindustri, skulle tilsi at den offentlige kontrollen bør videreføres i driftsfasen, noenlunde i samsvar med etableringsfasen.

5. Lokaliseringens betydning

Forskning er prestisjeladet virksomhet som gir mange former for ringvirkninger. Både i forhold til kunnskap- og kompetanseutvikling generelt, i forhold til næringslivsutvikling og vedlikehold, og i forhold til motivasjon for samfunns- og systembygging.

Innstillingen synes å ha fraveket fra tidligere signaler om samlokalisering av de berørte instituttene.

Flerfrontskrig øker som kjent risikoen for nederlag.

Alt avhengig av hvilken eier-/styredominans det konkluderes med i driftsfasen, kan vi nok regne med at ny lokaliseringsdebatt vil dukke opp igjen ganske kvikt. Det blir jo lett spørsmål om effektivisering og rasjonaliseringsgevinster i tillegg til ønsker om synergi.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Skjærvø

Torleif Paasche

Kopi til: Medlemslagene
De berørte forskningsinstitusjonene
Norges Bondelag
Presse/media
Vedlegg: 0